

Nr 5.

Av herr **Persson** i Tidaholm m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 12, med hemställan om godkännande av kungörelsen den 8 september 1939 om tillämpning vid förstärkt försvarsberedskap och mobilisering av förordningen den 12 juni 1931 (nr 257) om understöd i vissa fall åt värnpliktigs hustru och barn (familjeunderstöd), m. m.

I proposition nr 12 har Kungl. Maj:t för riksdagens godkännande framlagt kungörelsen den 8 september 1939 om tillämpning vid förstärkt försvarsberedskap och mobilisering av förordningen den 12 juni 1931 om understöd i vissa fall åt värnpliktigs hustru och barn (familjeunderstöd) m. m. Såsom av departementschefens uttalande till statsrådsprotokollet framgår, är kungörelsen, vilken omedelbart sattes i kraft, endast tänkt såsom ett provisorium i avbidan på den mera definitiva utgestaltning av familjebidragsbestämmelserna, varom riksdagen kan förvänta förslag sedan yttranden över den sociala försvarsberedskapskommitténs betänkande med förslag till familjebidragslag m. m. inkommit. Genom vissa ändringar i 1931 års kungörelse, bland annat genom höjning av understödsbeloppen och införandet av dyrortsgraderade bostadsbidrag, har Kungl. Maj:t i förevarande kungörelse ej oväsentligt förbättrat hjälpen åt de inkallades familjer. Kungl. Maj:t har däremot icke gjort någon ändring i stadgandena om det administrativa förfarandet vid fastställandet av familjebidragen. Innan Kungl. Maj:t tar ställning till den sociala försvarsberedskapskommitténs betänkande, har det ansetts ändamålsenligast att bibehålla det nuvarande länge prövade förfarandet med ärendenas handläggning av länsstyrelserna, och för att icke fördröja utbetalandet av familje hjälpen har Kungl. Maj:t för provisorietiden dessutom velat uppställa så enkla och schematiska regler som möjligt.

Enär det icke rimligen kan tänkas, att riksdagen innan myndigheternas ovannämnda yttranden inkommit i strid mot vedertagen ordning skulle vilja införa några nya principer för familjehjälpen, och enär under provisorietiden varje mera ingripande ändring av den redan tillämpade kungörelsen skulle leda till svårigheter och trassel för myndigheterna, synes riksdagen i förevarande läge ej ha annat val än att i huvudsak giva sitt godkännande av kungörelsen. Utan att nu närmare beröra de principer för familjehjälpen, som i stället för schematiska regler kunna tänkas smidigare anpassa sig efter det individuella hjälpbehovet på så sätt, att verkligt behövande få större och mindre behövande lägre bidrag än som nu föreslås, vilja vi uttrycka vår förhoppning, att Kungl. Maj:t snarast ville för riksdagen framlägga ett förslag om familjebidragsregler, avseende att avlösa det nuvarande provisoriet.

Föreliggande kungörelse synes oss särskilt i två hänseenden ej kunna undgå att leda till mindre rättvisa verkningar. I orter med höga hyreskostnader kunna bidragen bli otillräckliga för många utkallade, som därför antingen tvingas vända sig till fattigvården eller sätta sig i skuld. Såsom bostadsbidragen konstruerats i kungörelsen, är det utan en fullständig omläggning av principerna för utbetalande av bostadsbidragen knappast möjligt att undvika dessa konsekvenser, men en sådan omläggning kan riksdagen icke improvisera. Vidare synes oss maximeringen av det egentliga familjeunderstödet till 3 kronor eller, om hustrun är mindre arbetsför, till kronor 3:50 icke i möjlig och tillräcklig utsträckning ta hänsyn till de barnrika familjernas proportionellt växande svårigheter att utan andras hjälp eller hänvändelse till fattigvården kunna nödortfigt försörja sig på ifrågavarande understödsbelopp. En ökad hjälp åt de stora familjerna synes oss starkt av behovet påkallad; den skulle stå i överensstämmelse med den positiva familjepolitik, som statsmakterna under senare år slagit in på, och med hänsyn till att de stora barnskarorna bli relativt allt sällsyntare kan den ej föranleda några avsevärt ökade utgifter. Genom en enkel utbyggnad av kungörelsen synes riksdagen genast kunna företa en skälig ändring på denna punkt. Ändringen torde lämpligast utformas så, att för varje barn under 16 år från och med det tredje till och med det sjätte utgår ett understöd av 50 öre per dag, vare sig modern är arbetsför eller mindre arbetsför eller fadern är änkring eller franskild. Detta innebär, att det maximala understödet för en familj med arbetsför hustru fastställs till 5 kronor, för en familj med mindre arbetsför hustru till kronor 5:50 och för en familj, om fadern är änkring eller franskild, till 5 kronor. I övrigt skulle understöden till första och andra barnet bibehållas vid sin nuvarande storlek. För att undvika svårigheterna vid retroaktiva utbetalningar, allrahelst som åtskilliga inkallade redan hemförlovats, torde en dylik ändring lämpligen böra få giltighet från och med den 1 oktober 1939.

Med stöd av ovanstående motivering hemställa vi,

att riksdagen ville godkänna den i proposition nr 12 för riksdagen framlagda kungörelsen om familjeunderstöd åt vissa värnpliktiga, dock med den ändringen att utöver de i nämnda kungörelse fastställda understöden från och med 1 oktober 1939 må utgå för dag ett tillägg av 50 öre per barn under 16 år från och med det tredje till och med det sjätte barnet.

Stockholm den 23 september 1939.

J. A. Persson,
Tidaholm.

Ivar Johansson.

Elsa Johansson.

Ivar Anderson.

Ivar Österström.